

Apariția unui val de antisemitism în România, cauzat parțial de prezența bătaoare la ochi a evreilor în ierarhia Partidului Comunist, a dat un nou impuls emigrării evreiești²⁰. În vreme ce nu predominau deloc în conducerea supremă a partidului (Biroul Politic și Secretariat), evreii erau numeroși în Comitetul Central și printre activiștii locali. Tot astfel, în vreme ce, în 1949, evreii nu reprezentau mai mult de 10% din efectivele Securității, prezența lor proporțional mai mare la conducerea acestei instituții lăsa impresia – exploatată ca atare de antisemiți – că evreii predominau în poliția secretă²¹. Ca urmare, într-un raport întocmit în 1946 de poliția orașului Piatra-Neamț se relatează că, în localitate, „între membrii de partid creștini și evrei există o ură de rasă contra celor din urmă pe motivul că toate posturile de răspundere sunt ocupate de evrei...”²².

Însuși primul-ministru Petru Groza, etnic român, a afișat un sarcasm similar în cadrul unei întrevederi cu Emil Bodnăraș, cu scopul declarat de a-i comunica lui Stalin îngrijorarea sa. Groza susținea că americanii și britanicii au încercat fără succes să joace diferite scenarii în România.

Americanii joacă acum pe cartea evreilor și, într-o țară unde avem 400.000 de evrei, cu câteva zeci de mii infiltrați în aparatul nostru de stat, economic, politic și cultural, nu este greu de jucat pe această carte... Pline de evrei, peste tot evrei. Cum vrei ca evreii de la Planificare [Comisia de Stat de Planificare] să facă muncă cinstită și corectă..., de vreme ce sunt puși să planifice fabricile, întreprinderile comerciale de care ei au fost expropriați? Sioniștii sunt foarte bune elemente pentru coloana a cincea [în această țară]²³.

Atitudinea lui Petru Groza conferă un plus de credibilitate opiniei larg răspândite conform căreia liderii de partid și de guvern care promovau emigrarea fără restricții a evreilor din România erau chiar aceia care, ca și Groza, nu agreau prezența masivă a acestora în rândurile elitei de partid și de guvern. Așadar, e de presupus că „facțiunea internă” de etnici români din cadrul Partidului Muncitoresc Român condus de Gheorghiu-Dej a favorizat o emigrare în asemenea proporții ca mijloc de a obține sprijinul maselor prin satisfacerea nevoii etnicilor români de locuri de muncă și locuințe în detrimentul „concrenței” evreiești, care ocupa mult râvnitele posturi. Concomitent, emigrarea în masă, gândeau ei, ar fi descotorosit țara de evreii „neproductivi” și neasimilați, presupuși a fi dificil de integrat în noua societate în curs de edificare.

Pe de altă parte, se susținea că cei ce se opuneau emigrării în masă a evreilor erau chiar comuniștii evrei situați în posturi de conducere, cu precădere cei din facțiunea „moscovită” sau „externă” condusă de Ana Pauker, care credeau orbește în asimilare ca soluție a problemei evreiești și care considerau de asemenea că noțiunea, ca atare, de evreu imposibil de asimilat sau suprareprezentat în posturile-cheie le amenință interesele personale în cadrul ierarhiei partidului²⁴. Există însă dovezi în măsură să demonstreze că nimic din toate acestea nu era adevărat, ba dimpotrivă. În vreme ce conducerea partidului manifesta într-adevăr opinii divergente cu privire la emigrare, controversa nu viza nicidecum „predominanța evreilor”, „imposibilitatea asimilării” ori „neproductivitatea” lor, ci emigrarea evreilor moderni, asimilați, a celor care practicau profesii de importanță vitală în economia românească. În pofida poziției lui Petru Groza, Gheorghiu-Dej și susținătorii lui au militat pentru neacordarea vizelor de ieșire în cazul acestor specialiști evrei, în ciuda opoziției inflexibil manifestate de Ana Pauker față de asemenea restricții.

Astfel, la sfârșitul anului 1947 a început ceea ce urma să devină un conflict de durată între liderii de partid, o dată cu cea dintâi schimbare de direcție în politica emigrării evreiești, aparent în replică la numărul în creștere rapidă al evreilor care intenționau să

părăsească țara. Confrunțați cu opțiunea emigrării din partea specialiștilor și a evreilor aparținând clasei de mijloc într-o proporție fără precedent, deci cu fenomenul de „migrație a creierelor”, liderii de partid s-au văzut nevoiți să reconsidere problema și să abroge politica ușilor deschise: ei au închis granița de vest, oprind orice emigrare ilegală²⁵; nu au mai permis nici o emigrare legală, iar în prima jumătate a anului 1948 nu a mai avut loc nici o negociere în această privință; în iunie au declanșat măsurile represive împotriva organizațiilor sioniste²⁶. În martie 1948, guvernul a formulat în secret, pentru prima dată, criteriile – rămase nepublicate – care restricționau emigrarea evreilor din România. În 1953, locotenent-colonelul Laurian Zamfir, șeful Direcției Controlului Străinilor și Pașapoartelor (DCSP) din cadrul Comandamentului General al Miliției, ținând de Ministerul de Interne, a mărturisit la interogatoriu că aceste criterii au fost enunțate într-un raport întocmit de predecesorul său, Ervin Voiculescu, și că ele interziceau evreilor având anumite profesii (artizani, doctori, ingineri) să emigreze – cu excepția celor din localitățile Siret și Tereblecea, de lângă Rădăuți, repatriați din URSS în perioada 1945-1946. Aceste criterii, a adăugat el, rămăseseră în vigoare până în februarie 1950²⁷.

La întrevederile din iulie 1948 cu trimisul israelian Mordechai Namir, care dorea să obțină permisiunea pentru emigrarea lunară a 5.000 de evrei de vârsta recrutării, pentru a participa la războiul dintre Israel și Liga arabă, Ana Pauker a păstrat tăcerea în privința criteriilor impuse. Totuși, Namir a avut impresia clară că cererea lui a declanșat o oarecare controversă între membrii conducerii de partid, în ciuda asigurărilor de sprijin personal primite din partea Anei Pauker și a faptului că, unsprezece zile mai târziu, ea însăși părea sincer mulțumită să îl informeze că guvernul a aprobat cota de emigrări cerută²⁸. Așa cum Namir i-a relatat ulterior Melaniei Iancu, membră a unei organizații sioniste din România, Ana Pauker a declarat că personal era de acord cu emigrarea, adăugând că se putea stabili chiar o cifră fixă lunară, de aproximativ 40.000-50.000 de evrei. Namir a plecat de la acea întâlnire cu convingerea că emigrarea urma să înceapă la scurtă vreme, a afirmat Melania Iancu²⁹.

Deși acordul nu încălca practic criteriile emigrării, totul a fost anulat înainte chiar ca Namir să raporteze guvernului israelian rezultatul întrevederii. În următoarele zile, PMR a limitat unilateral numărul de emigrări de la 5.000 la 3.000 lunar, amânând punerea în aplicare a acordului până în luna septembrie³⁰. Deși Namir a primit asigurări din partea Anei Pauker că emisarul sionist Moshe Agami (Auerbach) poate interveni în problema emigrării³¹, guvernul a decis că organizarea acesteia ține exclusiv de competența comuniștilor. Această repliere neașteptată, care, credea Namir, o va surprinde neplăcut pe Ana Pauker³², a fost probabil rezultatul schimbării cu 180 de grade a atitudinii sovietice față de statul Israel și *alia*, imediat după crearea acestuia. Până atunci, sovieticii favorizaseră emigrarea ca fenomen temporar și selectiv și ca un mijloc de a acorda sprijin militar comunității evreiești din Palestina, în războiul de independență cu Liga arabă, susținută de forțele britanice. O dată cu victoria Israelului asupra acesteia, interesul sovieticilor pentru continuarea emigrării a dispărut³³. Deloc surprinzător, PMR nu a mai susținut nici cota lunară inferioară pe care el însuși o impusese, ci se opunea „categoric” emigrării evreiești, cum au afirmat răspicat Gheorghiu-Dej și Miron Constantinescu la o ședință a Biroului Politic din octombrie 1948. „Este un drept [al lor]”, a adăugat Gheorghiu-Dej, „dar pe care noi nu-l susținem, mai ales că peste graniță este o organizație care se ocupă de facilitarea emigrărilor... și ajută unor elemente dușmănoase, neevrei, ca

să emigreze”. La această ședință, Ana Pauker s-a abținut în mod vădit să condamne fenomenul emigrării. În schimb, le-a amintit celor prezenți că evreei au fost o populație oprimită în România și le-a citit considerațiile lui Lenin asupra nevoii de a-i trata pe cei oprimați cu „o delicatețe deosebită”. În plus, a subliniat că, în vreme ce „noi lășăm națiunilor dreptul la autodeterminare mergând până la secesiune”, ceea ce constituia fundamentul doctrinar pentru permiterea emigrării, teza lui Lenin asupra chestiunii naționale care-i combătea pe „bundiști și pe exclusiviști” îi însărcina totodată să încerce „să convingă populația [evreiască] că separarea nu este în folosul ei”³⁴. Această abordare dialectică avea să devină o constantă a emigrării în masă, un an și jumătate mai târziu.

Ezitatea Anei Pauker față de noua orientare făcea notă discordantă cu violenta campanie „antisionistă” declanșată de Uniunea Sovietică în toamna anului 1948. Ofensiva a dus în cele din urmă la arestarea în bloc a întregii elite sovietice de origine evreiască – inclusiv, spre mâhnirea Anei Pauker, a soției lui Molotov, Polina Jemciujina, cu care se spune că Ana stabilise o relație foarte apropiată de-a lungul anilor³⁵. Evenimentele din URSS au avut reverberații și în România. Represiunea polițienească asupra mișcării sioniste a început în luna noiembrie, iar până la sfârșitul anului, forțele de Securitate reușiseră să închidă pretutindeni în țară sediile și cluburile aparținând organizațiilor sioniste. Mai mult, atacurile propagandei la adresa sionismului și a naționalismului evreiesc s-au intensificat, culminând în decembrie cu o rezoluție a Biroului Politic, care condamna „sionismul în toate formele sale ca mișcare politică naționalistă, reacționară a burgheziei evreiești”³⁶. Ana Pauker s-a opus, se pare, rezoluției, argumentând fără succes împotriva publicării ei³⁷. În același timp, ea a continuat să promoveze emigrarea evreilor, deși acum totul se limita la edificarea comunismului în Israel. Simultan, conducerea a lansat o campanie de recrutare a imigranților *comuniști* în Israel. Partidul organiza diferite cursuri de marxism-leninism pentru potențialii emigranți, a căror „misiune” era să participe la lupta de clasă din Israel. De asemenea, în cadrul unor întruniri speciale, membrilor evrei li se arăta că emigrarea lor acolo ținea de îndatorirea lor de comuniști³⁸. Rezultatul l-a constituit, în decembrie 1948 și ianuarie 1949, spectacolul impresionant al celor două nave cu destinația Israel, transportând 3.600 de evrei comuniști și simpatizanți de stânga, în vreme ce, pretutindeni în țară, guvernul anula facilitățile acordate până atunci grupărilor sioniste³⁹.

Această *Alia Roșie*, cum a fost supranumită, a procurat în final Partidului Comunist din Israel foarte puțini noi membri: cei mai mulți imigranți au renunțat la comunism încă din momentul sosirii lor în țară⁴⁰. Recunoscând acest lucru, în aprilie 1953, Ana Pauker și-a asumat răspunderea emigrării și a recunoscut că a fost inițiatoarea ei⁴¹. Înalți funcționari ai Comitetului Democrat Evreiesc au confirmat poziția ei în această problemă⁴², așa cum a făcut și Șmuel Mikunis, secretarul general al Partidului Comunist din Israel. Conform declarațiilor lui Mikunis, Ana Pauker l-a desemnat personal să parcurgă 700 de kilometri pentru a vorbi despre statul Israel în fața unor auditori evrei, să petreacă o săptămână întreagă în birourile Comitetului Democrat Evreiesc, răspunzând întrebărilor venite din partea unor potențiali imigranți, în timpul unei vizite făcute în România, în 1949⁴³. Dar când Mikunis a cerut o audiență la Gheorghiu-Dej, în 1950, a fost refuzat, pe motiv că odinioară lucrase ca agent sionist⁴⁴.

Sederea lui Mikunis în România este interesantă și din perspectiva faptului că, în cursul întâlnirilor cu Vasile Luca din 1949, el a solicitat autorităților române să acorde vize de ieșire nu numai emigranților „progresiști” în Israel, ci și „progresiștilor *tehnicieni*,

doctori și stomatologi”⁴⁵. Pe lângă consolidarea comunismului israelian, accentul pus de Mikunis pe emigrarea comunistă putea fi totodată o cale ocolită de a se sustrage criteriilor restrictive. Într-adevăr, Teohari Georgescu a recunoscut la un interogatoriu că a făcut exact acest lucru, acordând vize de ieșire evreilor cărora la vremea respectivă le era interzis prin lege să părăsească țara – „la cererea Anei Pauker”⁴⁶. Criteriile impuse în martie 1948 au avut două hibe: evreii aparținând categoriilor supuse restricțiilor de emigrare puteau părăsi țara dacă ministrul de Interne Teohari Georgescu îi declara „cazuri speciale” și le acorda o permisiune specială; iar cei care nu își puteau practica profesia din motive de sănătate puteau emigra dacă obțineau un certificat medical emis de o comisie special constituită în cadrul Ministerului Sănătății. Această din urmă clauză a determinat un număr semnificativ de evrei să ofere mită membrilor comisiei pentru a obține certificate false. Când Direcția de Control al Străinilor și Pașapoartelor a descoperit fenomenul, Laurian Zamfir, aflat la conducerea DCSP, a propus sistarea acordării de certificate medicale și arestarea medicilor implicați în încălcarea legii. Din declarația lui Zamfir reiese că Teohari Georgescu a respins propunerea și i-a ordonat să nu opereze nici o arestare⁴⁷.

În ciuda tertipurilor cunoscute la care au apelat Teohari Georgescu și Ana Pauker, numărul evreilor care părăseau România rămânea nesemnificativ. Exceptând *Alia Roșie*, RPR a interzis în 1948 toate deplasările în grup spre Israel și nu a acceptat emigrarea decât în cazuri izolate⁴⁸. Drept consecință, guvernul israelian, care acceptase imigrarea comuniștilor evrei numai după ce primise asigurări că România va permite celor aproximativ 4.000-5.000 de sioniști să părăsească țara⁴⁹, a început presiunile asupra conducerii PMR pentru relaxarea criteriilor de emigrare. Printre altele, se propunea o ofertă financiară generoasă în schimbul emigrării în masă a evreilor români, pe care autoritățile RPR au declinat-o motivând că era echivalentul „comerțului cu sclavi”⁵⁰. Israelienii au presupus că negocierile vor continua prin intermediul Ministerului de Externe, deci prin intermediul Anei Pauker – și l-au ales în calitate de prim ambasador al lor în România pe pictorul evreu român Reuven Rubin; alegerea miza pe faptul că între el și Pauker se legase o prietenie încă din adolescență. Încredințându-i lui Rubin misiunea precisă de a rezolva problema emigrării, israelienii sperau că vechea prietenie dintre Rubin și Pauker va facilita găsirea unei soluții satisfăcătoare⁵¹. Dar, în ciuda spectacolului zilnic al maselor de evrei aliniați în fața clădirii Ministerului de Interne, încercând să obțină permisiunea să emigreze, și în pofida presiunii constante din partea lui Rubin asupra Anei Pauker pentru a facilita acordarea vizelor, aflarea unei soluții convenabile părea tot mai puțin probabilă⁵². Tensiunile acumulate au izbucnit în februarie 1949, când, de-a lungul unei săptămâni zbuciumate, organizațiile sioniste au declanșat în București trei demonstrații de masă, protestând împotriva politicii de emigrare adoptate de guvern⁵³.

Așa cum se putea anticipa, replica autorităților române confruntate cu o astfel de opoziție deschisă nu a întârziat. La 18 februarie, a doua zi după cea mai mare demonstrație, la care au participat 20.000 de evrei, regimul a hotărât arestarea a trei emisari israelieni (*șlihim*) și a început anchetarea lor pentru spionaj⁵⁴. La 2 martie, Ministerul de Interne a transmis liderilor sioniști din România ordinul de a dizolva grupările sioniste și organizațiile de tineret, de a închide instituțiile și taberele de pregătire, de a înceta orice activitate pe teritoriul țării⁵⁵. Ca măsură directă de represalii la protestele evreilor, guvernul a aplicat restricții și mai severe la emigrare, acordând numai 16 vize în luna

februarie și urmând ca din momentul respectiv, până în noiembrie 1949, să nu mai permită decât 100 de emigrări lunar – dintre care 40% nici nu erau cetățeni români⁵⁶.

Reducerea operată au arătat clar că demonstrațiile s-au întors împotriva celor ce le inițiaseră. Dar conducerea PMR intenționa de fapt ca represaliile să fie doar o măsură temporară, iar presiunea intens exercitată a continuat în cele din urmă cu o nouă relaxare a emigrării. Acest lucru s-a întâmplat nu mai târziu de 18 februarie, când Secretariatul a adus în discuție problema demonstrațiilor. Ana Pauker, susținută de Teohari Georgescu, a continuat precaut abordarea dialectică a problemei emigrării evreiești. „Avem 350.000 de evrei, din care 300.000 sunt agitați”, a afirmat ea, de la deportații transnistreni, care trebuiau reinstalați, până la cei nemulțumiți că și-au compromis afacerile ca urmare a confiscărilor operate de guvern. „Nu avem de a face cu o populație care emigrează de mizerie, așa cum s-a întâmplat cu populația românească emigrată în America, ci cu o psihoză care s-a creat pe anumite baze. [Deci sunt] de acord să fie chemați cei care agită, să se vorbească cu ei în calitatea lor de cetățeni români și să li se pună în vedere să respecte legile noastre.” Adăugând că unii evrei din România doreau sincer să emigreze, Ana Pauker a propus ca, într-o primă etapă, să li se permită celor vârstnici și familiilor cu copii [locuind] în Israel să părăsească țara și să emigreze, ducându-se simultan muncă de lămurire printr-o amplă campanie propagandistică pentru clarificarea poziției partidului în problema emigrării. „După ce lucrurile se vor liniști”, a conchis Ana Pauker, „să începem să dăm drumul”⁵⁷.

Luca și Gheorghiu-Dej au adoptat o atitudine mult mai severă în privința organizatorilor celor trei demonstrații, Dej pretinzând „să fie chemați conducătorii [sioniști] și tratați ca conducători ai organizațiilor fasciste. Să le spunem că este pentru prima și ultima oară că sunt chemați, să fie trași la răspundere câțiva dintre aceia care au organizat demonstrația”. Într-adevăr, și unul, și celălalt au subliniat într-o ședință că „organizațiile sioniste trebuiesc desființate ca dușmani ai Republicii și tratate ca atare”, cum se exprima Luca, în vreme ce Ana Pauker nici nu a menționat dizolvarea grupărilor sioniste pe plan local⁵⁸. Conform mărturiei lui Teohari Georgescu, precum și a afirmațiilor din planul de acuzare a Anei Pauker elaborat la scurtă vreme după înlăturarea sa, ea s-a opus efectiv desființării acestor grupări, argumentând că o asemenea măsură va declanșa o campanie internațională împotriva României⁵⁹. Atitudinile contradictorii ale liderilor de partid în problema sionistă aveau să iasă din nou la suprafață o lună mai târziu, când Ana Pauker a ordonat personal eliberarea și expulzarea celor trei emisari israelieni, împreună cu alți patru arestați, în decembrie 1948, în ciuda intenției lui Dej, Luca și a majorității Secretariatului de a-i condamna sub acuzația de spionaj⁶⁰.

Pe de altă parte, la una dintre ședințe, Luca a obiectat împotriva aprobării plecărilor în masă către Israel (o obiecție la care se pare că a renunțat ulterior, în același an), în vreme ce Dej își temperase într-o măsură o poziție „categorică” față de emigrarea evreilor. „În chestiunea plecărilor, să nu adoptăm o linie rigidă”, a declarat el, „și să examinăm de la caz la caz. Trebuie să ținem seama că există un sentiment pe care îl are populația evreiască și este legat de suferințele din timpul războiului. Pe cei care propovăduiesc plecarea să le dăm un termen să plece. Pe cei care nu vor cu nici un chip să rămână, să nu-i ținem cu forța, și să le dăm drumul”⁶¹.

Procesul-verbal întocmit la ședința Secretariatului din 31 august 1949 dezvăluie rațiunea care a stat în spatele hotărârii lui Gheorghiu-Dej de a-și reconsidera atitudinea.

Observând că problema fusese anterior ridicată și discutată într-o ședință, Teohari Georgescu le-a solicitat secretarilor să precizeze în termeni clari linia partidului în privința emigrării evreilor și a propus eliberarea pașapoartelor pentru toți cei care erau hotărâți să emigreze în Israel. Cel dintâi răspuns a venit din partea Anei Pauker, care s-a arătat imediat de acord. „Nu putem să ținem oamenii cu sila”, a declarat succint, obținând o replică la fel de clară din partea lui Dej: „Sunt de acord. Am ajuns la concluzia că, dacă li se dă drumul, vor fi mai puține plecări în Palestina. Am citit niște scrisori: îți vine să plângi de mizeria care este acolo”⁶².

Prin urmare, Secretariatul PMR ajunsese la un oarecare consens în privința unor condiții de emigrare mai permissive⁶³. Decizia liderilor de partid a fost discutată ulterior, în cadrul unei ședințe organizate la Ministerul de Interne pe data de 29 noiembrie, la care au participat ministrul adjunct de Interne, Gheorghe Pintilie, șeful DCSP, Laurian Zamfir, șeful SSI, Serghei Nicolau, și Ana Toma, asistentă a Anei Pauker la Ministerul de Externe. Li s-a adus la cunoștință că liderii de partid au reușit în principiu să extindă criteriile de emigrare a evreilor, deși continuau să se opună plecării specialiștilor și a tuturor celor care, părăsind țara, ar submina economia națională, rezervându-și dreptul de a interveni în sensul prevenirii unor asemenea neajunsuri⁶⁴. Participanții la ședința de la Ministerul de Interne aveau sarcina de a propune o modalitate de extindere a acestor criterii fără să fie afectată producția, urmând ca recomandările lor să fie comunicate în cel mai scurt timp conducerii de partid⁶⁵. Propunerile au stat la baza elaborării la 20 februarie 1950 a noilor criterii care extindeau reglementările din martie 1948. Pe lângă tertipurile certificatelor medicale, persoanelor încadrate în categoriile proscrie (muncitori calificați, doctori, ingineri) li se oferea acum o nouă posibilitate de a pleca, dacă aveau cel puțin șaiszeci de ani sau cel puțin cincizeci de ani, dar cu rude de gradul I în Israel⁶⁶. Deși modificările amintite nu au fost puse în practică oficial decât după 20 februarie, emigrarea a înregistrat un salt evident după ședința din 29 noiembrie. O statistică pregătită de DCSP la sfârșitul anului 1949 reflecta faptul că, dacă în perioada ianuarie-septembrie/octombrie 1949, doar 400-500 de evrei primiseră aprobarea să emigreze, până la sfârșitul anului, numărul emigranților a crescut la 3.000-4.000⁶⁷. Un raport al Comitetului Democrat Evreiesc confirmă următoarele: de la 100 de plecări lunar, ritmul eliberării vizelor a crescut la 500-600 în ultima perioadă a anului 1949, pentru ca, la începutul anului 1950, să ajungă la aproximativ 2.500 pe lună, un total de 15.000 de persoane părăsind țara pentru a se stabili în Israel în perioada noiembrie 1949 – aprilie 1950, când porțile țării au fost dintr-o dată larg deschise⁶⁸.

La 31 martie 1950, conducerea Ministerului de Interne s-a întrunit pentru a dezbate decizia partidului de a elibera 10.000-12.000 de vize lunar începând cu luna aprilie 1950 și de a revoca criteriile care intraseră în vigoare cu câteva săptămâni în urmă, pe 20 februarie. În locul acestora, PMR a adoptat un al treilea set de criterii, conform căruia li se asigura viza de emigrare în Israel „*tuturor solicitanților...*, cu excepția celor care au avize negative de la organele de Securitate, sunt urmăriți sau au procese în curs de crime și furt”⁶⁹. Așadar, conducerea partidului a renunțat oficial la strategia interzicerii emigrării evreilor cu anumite profesii considerate de interes major. Curând după aceea, Teohari Georgescu a dispus limitarea drastică a numărului de certificate primite celor care solicitau viza de ieșire din țară, delegând Miliției responsabilitatea întocmirii altor formulare, simplificate, pentru evreii care intenționau să plece în Israel⁷⁰. Miliția a executat directiva cu o energie ieșită din comun⁷¹. Ambele acțiuni s-au desfășurat cu